

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen

verschijnt eens in de veertien dagen

Kommissie van redactie:

Ds. G. Blom, Meerkkerk; Ds. R. Kok, Ameide; Ds. H. van Leeuwen, Rotterdam-West; Ds. C. Smits, Sliedrecht-Centrum; Ds. D. Slagboom, Dordrecht-Centrum; J. van Heteren, Sliedrecht-Centrum; Joh. van der Lee, Alphen aan den Rijn, en B. van der Wal, Dordrecht-Centrum.

Redactie:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 17, Meerkkerk. Telefoon 01837-357

Administratie:

Joh. van der Lee, Van Eeghenstraat 14, Alphen aan den Rijn, tel. 01720-3814, postrekening 704350, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het pand” te Alphen aan den Rijn. Abonnementsprijs f 6,— per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en voor Canada 3 dollar per jaar. Advertenties f 0,20 per m.m. Bij kontrakt korting.

MEDITATIE

In de nood van het oordeel een roepstem tot bekering

Nu dan ook, spreekt de Heere, bekeert u tot Mij met uw ganse hart. En dat met vasten en geweene en met rouwklagen. En scheurt uw hart, en niet uw klederen.

Joël 2 : 12 en 13a

Met een ernstvolle roepstem kwam de Heere eenmaal temidden van het oordeel tot het oude Israël.

In de dagen van de profeet Joël, wandelde God met Zijn oordelen onder Zijn volk. We vinden deze oordelen omschreven in voorgaande verzen:

„De aarde zal zich beroeren, de hemel beven”. Een vreselijke droogte had de inwoners van Juda geteisterd. Doch dat niet alleen, maar om de beker der oordelen te vervolmaken, komt daar over het land een heirleger van sprinkhanen, zodat de profeet uitroept: Wat de rups heeft overgelaten, heeft de sprinkhaan afgegeven; en wat de sprinkhaan heeft overgelaten, heeft de kever opgegeten. Doch nu komt de Heere met een roepstem tot bekering, nl. dat ze temidden van die oordelen zich zouden wenden tot de Heere, en dat met hun ganse hart, met vasten en geweene en met rouwklagen. Kwam nu de Heere eenmaal in Zijn nederbuigende goedheid met die raad tot Juda, deze raad temidden van het oordeel geldt ook thans. Krachtens Gods gerechtigheid en waarheid, zijn ook thans Zijn oordelen op de aarde. Zij het dan in andere vorm. Immers de toekomst is onheilspellend. We ontwaren allerwege, dat de zonde van land en volk toeneemt. De nationale zonden worden steeds meerder. En daarom, tot dit hartscheuren, wenen en rouwklagen over de zonden van onszelf en van anderen hebben gij en ik de grootste noodzaak.

Immers deze roepstem tot bekering komt niet tot sommigen, wier zonden openbaar zijn en in 't oog lopen boven die van anderen. Neen toch, wanneer God door de Geest der uitbranding en ontdekking onze verborgen zonden stelt in het licht van Zijn heilig aangezicht en de binnenkamers van de buk doorlicht en we zien in de geestelijkheid van de wet, dan wordt vervuld:

Wanneer Gods Geest in 't harte daalt,
Om 't boze te doen zien.
Bezwijmeld, door dit licht bestraald,
Zou hij van afschuw vlien.
Geschokt bij 't gezicht, roept men sidderend

uit:
Is hier binnen een woning voor God?

Ja, dan zien we onszelf als een onreine, wiens

gerechtigheden zijn als een wegwerpelijke kled. Klederen scheuren en rouwklagen, het kan nog buiten ware zaligmakende genade omgaan. Dit zien we bij Ahab en bij de Ninevieten. De gevolgen der zonden, de spijt over één of andere daad. De angst voor straf, de slagen van de consciëntie kunnen iemand doen roepen om bekeerd te worden. En toch geen waarachtige hartsvernieuwing.

Zulk één kan rusten in zijn tranen, en als dan het geweten maar weer tot zwijgen is gekomen, maar het was hem nooit te doen om de Persoon Zelf en Zijn alles te bovengaande zoete gunst. Het was maar uitwendig vertoon en geen zaak des harten. De waarachtige bekering gaat echter van binnen uit, begint met hartscheuren en geschiedt in de aloude weg van hartveranderende genade, waarvan de tekst spreekt.

Zulk een bekering kenmerkt zich daarin, dat zij verbroken en verslagen leert wenen en rouwklagen, niet om de gevolgen van de zonde, neen, want als ze recht onder God met hun schuld mogen komen, roepen ze uit: Al wat ik heb boven de rampzaligheid, heb ik verbeurd. Ze krijgen daarom dan ook een welgevallen in de straffen van hun ongerechtigheden. En dat geschiedt alleen uit kracht van de liefde tot God en Zijn zalige deugden. Hoe wordt ooit het door mij geschonden recht Gods hersteld, hoe komt God door mij aan Zijn eer, hoe word ik rechtvaardig voor God? Ja, dat wordt de vraag uit de door schuldbesef getroffen en verslagen ziel. Ze ziet door de Goddelijke ontdekking in zichzelf daartoe een totale onmogelijkheid. En hoe dieper ze nu een inzicht krijgt in de Goddelijke deugden, hoe groter ze haar schuld ziet. Hier wordt schuld schuld, en zonde zonde. Van onszelf zullen we nooit zondaar worden, maar God moet ons zondaar, een verloren mens maken.

En daarom kunnen gij en ik nooit genoeg vragen om het licht van de Heilige Geest. Dan leert een ziel zichzelf aanklagen en veroordelen, en met Ps. 19 uitroepen: Wie zou de dwalingen verstaan?

En met Job zich verfoeien in stof en as. Vernederd buigen ze in hun schuld voor de majesteit des Allerhoogsten, ziende zichzelf zo diep ellendig, zo onrein en melaats, zo vol van striemen en etterbuilen, die niet uitge-

VAN DE ADMINISTRATIE

Met veel dank vermelden wij, dat, sinds de laatste verantwoording (13 okt. j.l.) aan giften en overbetalingen werd ontvangen f 61,05. Wij hopen, dat deze extra ontvangsten mogen worden bestendigd.

Een groot gedeelte van de kwitanties is nu verzonden en de rest zal spoedig volgen. Wij verwachten aller medewerking tot het betalen van het verschuldigde abonnementsgeld. Bij den voortduur blijven wij ons blad bij u aanbevelen.

Ons gironummer is 704350 ten name van de administratie van „Bewaar het Pand” te Alphen a.d. Rijn, Van Eeghenstraat 14.

v.d.L.

drukt, noch verbonden zijn. Hier leren ze met een Efraim op de heup kloppen en in het licht van Gods gerechtigheid en eigen ellende wenen en klagen: 'k Ben door Uwe wet te schenden, krom van lenden, enz.

Doch nu is dit tevens de aard van zulk een bekering, dat, waar deze dingen in het hart zijn, daar willen ze niets liever dan die schuld aan de Heere uitklagen, Hem belijdenis doen, tegen Wie ze zwaar en menigmaal gezondigd hebben.

Ontdekt aan de bron en oorzaak van hun eeuwige honger en kommer, hun rampzalige val: vanwaar komt dan zulk een verdorven aard des mensen?

Antw.: Uit de val en ongehoorzaamheid van onze eerste ouders, Zondag 3. Leren ze niet alleen dat ze zonden hebben en dat ze gezondigd hebben, maar wat ze zijn; dit is hun staat voor de eeuwigheid.

Dezelfde Geest nu, die de zondaar daaraan ontdekt, wordt in Zacharia 12 : 10 beloofd, als de Geest der genade en der gebeden. Die met David doet belijden: 'k Bekend' o Heer' aan Uoprecht mijn zonden, enz.

En met Job doet uitroepen: „Al doodde mij de Heere, zou ik niet op Hem hopen”.

Zulk één zegt wel eens door zijn tranen heen: Het is aan mijn zijde verloren, maar misschien is er bij God nog een weg, nog een mogelijkheid om die welverdiende straf te ontgaan en weder tot genade te komen; om die gunst deelachtig te worden, die mij beter is dan het leven. Wie weet, Hij mocht Zich wenden. En daarom houden ze niet af hart en oog op te heffen naar omhoog. Maar als dat dan ook gebeurt, naar God schreiend volk, als de Heere Zich wendt, dan brengt Hij alles mee, en wordt de mogelijkheid in de onmogelijkheid geboren.

Dat is in Hem, die eeuwig gezegende en alles te boven gaande dierbare Immanuël. Die het enig betalende rantsoen, 't enig schuld-, maar ook het enig dankoffer is, door Wie wederom de gunst van Jehova een naar God wenend en zuchtend volk toestroomt.

En dit geschiedt in een weg, waarin ze uit al hun tranenwerk, als grond, uitgezet worden, om die zielsvernederende, Christus verhogende, en God verheerlijkende les te leren, dat de weg tot God, niet gelegd is door tranen, maar door het dierbaar bloed van het heilig

Godslam; Die het gansenige en algoezame voorwerp is voor het naar God schreiend en vluchtend Sion.

En zo deze Middelaar ons is geopenbaard, Hij werd onze vrede, onze verzoening, onze toevlucht in alle nood. Ja, dan zullen we Hem ook kunnen ontmoeten, staks, als Hij

komt op de wagenen van gericht en oordeel. De Heere lere het ons door Zijn lieve Geest tot roem van Zijn onvolprezen en eeuwige Naam.

Nog meer komt hierover. D.V. een volgende maal.

Smits.

De Pelgrimsreis is voor Oud en Jong

15

Vanuit de kleine kinderkamer is de Pelgrim geleid naar een open plaats. Daar had Uitlegger natuurlijk een wijze bedoeling mee. Hier kan de zon branden, de regen stromen en de wind tot stormen overgaan. Voor vorst en hagel, sneeuw en ijzel heeft men hier geen bedekking.

Deze plaats is voor de Pelgrim een beeld van het leven der genade. Hij zal door veel verdrukkingen heen moeten voordat hij zal worden opgenomen in de eeuwige heerlijkheid. Dat leven is echt niet gelijk aan dat van een kamerplant, die nooit met de verschrikkingen in het rijk der natuur te maken heeft.

Op deze open plaats brandt een vuur, dat trekt als vanzelf de aandacht. Maar het vuur dat hier aanschouwd wordt, is niet het vuur door de hand van een mens ontstoken. Maar daarmee weten wij nog niet door wie of door wat het vuur ontstoken is. Het is voor ons heel moeilijk de oorzaak daarvan aan te wijzen.

Onder de oude dag ging het om het vuur, door de Heere ontstoken. Elia kende zich daarvan afhankelijk. Zijn offer moest door het vuur van God uit de hemel ontstoken worden. Gans Israël moest het weten: De Heere is God. Hij is het waardig gediend en gevreesd te worden.

Toen de zonen van Aaron met vreemd vuur kwamen voor het aangezicht des Heeren, werden zij met de dood gestraft. En al was het in een ander verband bij Ananias en Saffira, het offer dat zij brachten werd niet gebracht in het vuur der liefde door de Heere ontstoken. De oprechtheid des geloofs werd gemist, het kwam op uit een leugenachtig hart. In het leven met de Heere gaat het om het leven der genade dat oprecht is voor Hem. En laat dat toch voor ons een gebedszaak zijn, een smeken om ontferming.

Het vuur der genade is een vuur der liefde, dat de Heere door Zijn Geest komt te ontsteken. Dat is en blijft voor ons een wonderlijke zaak, een heerlijk bezit, het hart wordt er door aan de Heere en aan Zijn dienst verbonden. De genegenheden strekken zich naar Hem uit met een vurig verlangen. Al slaat de vlam der liefde dan nog niet ineens naar buiten uit, zoals dat plaats kan hebben in een krachtig getugen van de Heere, men kan dat toch ook weer niet geheel verborgen houden. Van dat vuur der liefde gaat kracht uit. Het komt zich als vanzelf naar buiten openbaren. In de onberouwelijke keus de Heere te vrezen is de warmte van dat vuur waarneembaar.

Wat een zegen als dat vuur steeds feller gaat branden, als de vlam er uit slaat, zodat het wordt een ijveren voor de naam en de zaak des Heeren. Hij wil niet dat het voor altijd een geestelijke binnenbrand blijft. De Vader der lichten wil dat wij leven als lichtende kinderen. Maar hier ontmoet het vuur, dat de Heere ontstoken heeft, tegenstand. De boze zoekt het weer met de wateren der verdrukking te blussen. Hij staat hier in het vuur van haat en vijandschap tegenover de Heere en Zijn volk. Het vuur door hem ontstoken is het vuur der hel, waarin hij eeuwig zal branden, want het is door niets en niemand te blussen. Satan kan het niet gedogen dat het helse vuur van vijandschap in een zondaarshart geblust wordt bij de ontsteking van het vuur der liefde.

In het Paradijs is het hem gelukt door zijn helse listen dat vuur der liefde te blussen in onze harten, daar wij in moedwillige ongehoorzaamheid zijn raad kwamen op te volgen.

Satan kan het niet gedogen dat wij in het vuur der genade de Heere liefhebben en hem haten. Hij dacht voor eeuwig onze harten te bezitten in het vuur van haat en vijandschap tegen God. Want daarin heeft hij zijn helse vreugde. Om God te treffen in Zijn Vaderlijke liefde zoekt hij de mens eeuwig te pijnigen in het helse vuur.

Voor satan is het dan ook een bittere teleurstelling als de Heere het vuur der genade ontsteekt in het hart van een zondaar, om Hem hartelijk lief te hebben en kinderlijk te vrezen. Daarom moet het ons dan ook niet verwonderen als satan met zijn onderdanen alles in het werk stelt de wateren der verdrukking over het vuur der genade uit te storten. Naar zijn oordeel zijn alle zondaren van nature zijn willige onderdanen, al heeft hij hen wederrechtelijk in zijn greep.

Maar het vuur blijft branden, het gaat zelfs tot spijt van de vijand nog feller branden. Dat is voor onze Pelgrim onbegrijpelijk. En dat is het nu wat hem duidelijk gemaakt moet worden.

Wel is het hem steeds duidelijker geworden dat de kracht om te volharden niet in hem is. De vrees van te zullen bezwijken, daar hij van zichzelf de kracht niet heeft om te volharden op de door hem ingeslagen weg, bezwaart hem bij de gedurigheid.

En zo was het nu ook bij de Emmaüsgangers. Het stond op het aangezicht van deze mannen te lezen dat het hart bedrukt en bedroefd was. Zij waren wat het innelijke leven betreft niet meer dan een rokende vlaswiek, die naar het oordeel van de vijand uitgeblust moest worden. Zodat het ondergaan in de duisternis hen steeds meer kwam aan te grijpen.

De les dat wij het vuur der genade niet brandende kunnen houden, is een harde les. Een les die zeer smartelijk is voor het nieuwe leven. Maar anderzijds is het ook weer een waardevolle les. Een les om ons met steeds meer klaarheid te leren leven uit de genade van de Heere Jezus Christus. Daarom moet dan ook het raadsel opgelost worden.

Uitlegger weet dat deze vraag: Hoe is het mogelijk dat het vuur blijft branden? in het hart van de Pelgrim leeft. Met een vragende blik heeft hij de ogen van het vuur opgeheven tot zijn meester.

Maar om achter het geheim te komen neemt Uitlegger zijn leerling mee naar de andere kant van de muur. En zie, daar staat de Man Die het vuur ontstoken heeft. In het nieuwe leven der genade is het een leven uit Hem. Hij houdt met Zijn oliekruid het vuur in stand tegenover het water der verdrukking. Hij giet er olie in, Hij heeft in dienst van Zijn Vader het werk der genade voor Zijn rekening genomen. Altijd is het oog van Zijn ontfermende liefde er op gevestigd. Van een onbewaakt ogenblik is bij Hem tegenover het werk der genade geen sprake.

Deze edele Man roept het ons toe in de zwaarste verdrukking en in de diepste beproeving: „Mijn genade is u genoeg”. Hij wil dat wij het van Hem verwachten, dat wij op Hem alleen vertrouwen. Bij Hem zijn uitkomsten tegen de dood.

Genoeg is de genade van de Heere Jezus tegenover de scherpe doorn, die u steekt en de vuistslagen, die u treffen. Hij wil door Zijn genade uw lijden verzachten, uw druk verlichten en uw moed versterken.

Wat een heerlijke vertroosting voor de Pelgrim, daar hij achter het geheim gekomen is,

door achter de muur gesteld te worden. Als hij nu weer voor de muur staat en ziet op het water dat geworpen wordt in het vuur, dan weet hij door genade dat de Man met de oliekruid achter de muur staat.

Genoeg was de genade van de Heere Jezus voor de Emmaüsgangers. Toen de Man van smarten voor hen de Schriften kwam te openen vloeide de olie der genade in het hart. En zie, de rokende vlaswiek begon steeds feller te branden.

Thuis gekomen mochten zij bij de breking van het brood en bij de zegen die er in gesmaakt werd, achter de muur kijken. Dat deed hen de Man van smarten aanschouwen in de staat van Zijn verheerlijking. En zij zeiden tot elkander: „Was ons hart niet brandende in ons, als Hij tot ons sprak op de weg en als Hij ons de Schriften opende?”

Altijd weer hebben wij Uitlegger nodig om achter het geheim gebracht te worden. Hij alleen kan ons achter de muur leiden. En toen vader Jacob achter de muur mocht kijken, zei Israël: „Het is genoeg, mijn zoon Jozef leeft nog”.

A.

R. Lok.

Naar de

14

CATECHISATIE

HET SABBATSGEBOD (vervolg)

Wij gaan er dus van uit, dat het sabbatsgebod gegrond ligt in Genesis 2 : 2 en 3.

De laatste tijd is deze zaak weer onderwerp van discussie geworden. Men ontkent dit of men trekt het in twijfel. Men zegt: dit staat niet in Gen. 2. Maar ook hierbij geldt het: hoe leest u?

De kroniekschrijver van het „Gereformeerde Weekblad” brengt in het nr. van 23 juli 1966 van dit blad ter sprake één van de artikelen van de hand van Ds. J. H. Velema over „De zondag in het geding”.

Deze artikelen bevatten behartigenswaardige dingen. Ds. Velema bedoelt met ernst de noodzakelijke heiliging van de dag des Heeren voor te staan.

Jammer is echter dat al te zeer de zondag wordt losgemaakt van het vierde gebod. We zijn het daarom geheel eens met de kroniekschrijver van het „Gereformeerd Weekblad” wanneer hij opmerkt:

„Ik wil niet tegenspreken, dat sabbat en zondag niet met elkaar gelijk gesteld kunnen worden, maar wanneer men elk verband tussen deze twee verbreekt, waar komt men dan uit? En toch gebeurt dit in onze tijd maar al te vaak”.

Dan citeert de kroniekschrijver één en ander uit een artikel van Ds. Velema. In dit artikel geeft Ds. Velema een samenvatting over de meningen in de Chr. Ger. Kerken, hoe er in onze kerkelijke kring gedacht wordt over de zondag. Daarbij belicht hij drie elementen uit de artikelen van prof. Kremer, welke ruim 4 jaar geleden in de „Wekker” zijn geschreven. Het eerste element, zo schrijft Ds. Velema, is de gedachte, dat er met de komst van Christus een geheel nieuwe orde van zaken is aangebroken. De allesomvattende betekenis van het nieuwe verbond werkte zodanig door, dat men los kwam van de Joodse sabbat, en overging op de viering van de dag der Opstanding van Jezus Christus als de bijzonder geheiligde dag des Heeren. „Nergens in het N.T. valt echter aan te wijzen, dat men het vieren van de eerste dag zag tegen de achtergrond van het vierde gebod. Men leefde uit de geheel nieuwe orde, waarin alles nieuw was geworden. Wie toch vast wilde houden aan de ordeningen van het oude verbond, wordt ernstig vermaand dit niet te doen”.

Dan wijst Ds. Velema op een opmerking van Prof. Dr. Oosterhoff in zijn artikel „Hermeneutiek van de wet” in het jaarboek van 1965. De professor zegt dat er niets op wijst — gegeven Ex. 34 : 21 — dat de twee daar genoemde feesten tijdelijk zijn en de sabbat eeuwig is.

De sabbat onder Israël is een verdwijnende en voorbijgaande vorm. Het lijkt prof. Oosterhoff dan ook onjuist om van de sabbat als een scheppingsordonnantie te spreken. „Gen. 2 : 3 behoeft in het geheel niet te betekenen, dat de sabbat bij de schepping is ingesteld, of dat ze in alle eeuwen door alle volken moet onderhouden worden”. Een rechtlijnig beroep op de oud-testamentische sabbatsteksten — b.v. Jes. 58 — met betrekking op onze zondag is dus misplaatst”. De kroniekschrijver van het „Gereformeerd Weekblad” merkt hierbij op:

„Ik kan me toch in deze opvattingen niet vinden, daar dan immers het vierde gebod van de Wet des Heeren geen zin meer heeft voor ons. Dat kunnen we dan beter schrappen wanneer de wet voorgelezen wordt in de kerkdiensten”.

We zijn dit met de kroniekschrijver eens, die zich dan ook beter kan vinden in hetgeen CALVIJN opmerkt bij Genesis 2:3, waarvan hij enkele gedachten overneemt en wel:

„God nu zegende de zevende dag. Derhalve heiligt God de zevende dag door die te verheffen, opdat hij met een bijzonder recht onder de andere zou uitmunten. Hieruit blijkt ook dat God altijd rekening houdt met de mensen. Boven heb ik gezegd, dat zes dagen besteed zijn aan het scheppen der wereld, niet omdat God de opvolging van tijd nodig had, want voor Hem is een ogenblik gelijk aan duizend jaren, maar om ons te bepalen bij de beschouwing Zijner werken. Hetzelfde doel beoogde Hij met Zijn rust, want Hij bestemde een dag, uit de overige genomen, tot dit bijzonder doel. En daarom is die zegening niets anders dan de plechtige wijding, waarmee God Zich de neigingen en bezigheden der mensen op de zevende dag toeëigent. Wel past ons deze beschouwing gedurende het gehele leven, en hebben wij ons dagelijks te oefenen om de grote goedheid Gods, Zijn rechtvaardigheid, kracht en wijsheid in deze grote schouwplaats van hemel en aarde op te merken. Doch wijl de mensen, soms minder ijverig dan billijk is, daarop zouden letten, is de zevende dag bijzonder uitgekozen om aan te vullen wat aan de voortdurende beschouwing ontbreekt.

Eerst dus heeft God gerust, vervolgens heeft Hij die rust gezegend, opdat ze door alle eeuwen onder de mensen heilig zou zijn, of liever, elke zevende dag heeft Hij aan die rust gewijd, opdat Zijn voorbeeld een eeuwigdurende regel zou zijn.....

Kortom, die is de heilige roeping, die de mensen aan de beslommeringen der wereld ontrukkt en hen geheel aan God toewijdt. Maar omdat de mensen zo traag zijn om Gods rechtvaardigheid, wijsheid en kracht te roemen en Zijn weldaden te overdenken, dat zij, schoon ernstig vermaand, toch gevoelloos zijn, is door het voorbeeld Gods een sterke prikkel erbij gevoegd en het bevel aangenaam gemaakt. Want God kan ons niet vleierder lokken tot gehoorzaamheid, noch krachtiger opwekken dan doordat Hij ons nodigt en aanspoort om Hem na te volgen. Voorts moet men weten dat deze oefening niet slechts voor een tijd of volk, maar voor het gehele menselijk geslacht is. Later is in de wet een nieuw voorschrift over de sabbat gegeven, dat in 't bijzonder was voor de Joden en wel voor een tijd, want dit was een wettelijke plechtigheid, de geestelijke rust afschaduwend, waarvan in Christus de werkelijkheid is verschenen..... En daarom, als we horen, dat de sabbat met Christus' komst is afgeschaft, moet de onderscheiding worden toegepast, wat behoort tot de blijvende regeling van het menselijk leven en wat eigen is aan de oude schaduwen, welker gebruik is afgeschaft toen de vervulling is gekomen. De geestelijke rust is de doding des vleses, zodat de kinderen Gods niet meer zichzelf leven, noch aan eigen wil toegeven. Dat de sabbat deze afschaduwde is tijdelijk geweest, hetgeen echter de mensen van den beginne was bevolen, nl. zich te oefenen in de dienst van God, behoort rechtens tot het einde der wereld te duren”.

Wat bepaalde de Nationale Synode van Dordrecht?

1. In het vierde gebod is iets ceremonieels en iets moreels.
2. Ceremonieel is geweest de rust van de zevende dag.
3. Moreel, dat een zekere, gezette dag de godsdienst zij toegeëigend en daartoe zoveel rust, als de godsdienst en de heilige betrachtting daarvan van node is.
4. De christenen moeten de zondag volmaakt heiligen.
5. Deze dag is in de oude katholieke kerk altijd onderhouden geweest.
6. Op die dag moet men rusten van alle slaafse arbeid (uitgezonderd die de liefde en de noodzakelijkheid vereisen) mitsgaders alle reculatiën, die de godsdienst verhinderen.

Bij het derde punt gaat het dus over de morele waarde van het vierde gebod. Dat is HET BLIJVENDE, voor alle tijden namelijk: dat een zekere, bepaalde dag als rustdag, als sabbatdag worde gevierd. Onze vaders bedoelden hier heen te wijzen naar de overgang van de zevende naar de EERSTE dag der week, de dag van Christus' opstanding uit de doden. (Hierover nader in een volgende les).

Ursinus, één van de godvruchtige opstellers van de Heidelbergse Catechismus, keert zich scherp tegen hen, die deze heiliging houden voor JOODSE OVERBLIJFSELEN.

Ds. Gezelle Meerburg

De boeteprediker van het land van Altena

Teer spreekt hij tot hen, die van verre staan. Hij wijst op de tekenen van leven, die zij vertonen. Toch laat hij daarin niet rusten. De lammeren wil hij niet verstoten, maar wel gaat het er hem telkens om, dat zij in de enige gerechtigheid van het bloed van Christus hun vastheid zouden zoeken. Ze weet hij de bekommerden in de liefde te vermanen, bv. in de, wat het geestelijk leven betreft zo sprekende preek over het welbehagen des Heeren in de armen en verslagenen van geest (Jesaja 66 : 2b): „Ik wens u, dat gij haastig tot de Heere moogt gaan met de bede, of Hij uw ongeloof wil te hulp komen, uw roeping en verkiezing vastmaken wil en u, die arm van geest geworden zijt, bekleden wil met de klederen des heils, u door het geloof met de mantel Zijner gerechtigheid omhangen.....”

Waarschuwend spreekt hij ook in één van zijn preken over de geestelijke hoogmoed. En hij neemt een bijzonder voorbeeld van die hoogmoed, nl. als iemand, die op goede gronden mag weten het eigendom van Christus te zijn, zo spoedig door anderen wordt veroordeeld. De man staat te hoog, is het oordeel dat dan klinkt. Ook daarin weet Gezelle Meerburg het arglistig hart zelfs van degenen, die God vrezen, te ontdekken. Luister naar hem, als hij de hoogmoed onderkent: „waarom veroordelen zij hem? Omdat zij zelf nog niet zover gevorderd zijn op de weg des levens en het licht in anderen niet kunnen verdragen”. Zo getuigt hij op de kansel tegen het veel spreken op gezelschappen om zichzelf in het middelpunt te plaatsen of om het gemis aan beleving te bedekken.

In dat alles spreekt het diepe inzicht van deze prediker in de arglistigheid van het hart. Hij die zelf in de vreze des Heeren door moeilijke omstandigheden heen ootmoed geleerd had, was ook juist het geschikte instrument in Gods hand om te waarschuwen tegen allerlei vormen van hoogmoed.

Ontdekkend, ook voor het volk des Heeren, waren ook de bijzondere boete-preken, die Gezelle Meerburg gehouden heeft. Derampen, die ons land en volk in zijn tijd hebben getroffen, waren voor hem meer dan éénmaal oorzaak vanaf de kansel tot bekering en veroetmoediging te roepen. Maar dan wees hij maar niet alleen op de zonden van land en volk. Hij richtte zich vooral tot de gemeente

Wat dus het morele, het blijvende is van het vierde gebod, de heiliging van de sabbatdag, rust in de schepping. God „heiligde dezelve” wil zeggen: God verlustigde Zich in Zijn werken. Dit „heiligen” raakt Gods leven zelf. Maar dit betekent ook, dat God Zijn leven stelde ten voorbeeld van de mens, Zijn beeld-drager! (zie onze vorige les nr. 13).

In Jeremia 17 lezen we, dat Jeremia het volk moet betuigen: „Gij zult de sabbat heiligen, gelijk Ik uw vaders geboden heb”. Deze dag (d.i. nu dus de EERSTE dag) moet geheel staan in het teken van „sabbatswerk”, algehele toewijding aan de Heere en Zijn dienst (Zondag 38).

Voor velen, en dan denken we vooral aan onze kinderen en aan onze jongeren, is de zondag, de dag des Heeren, een moeilijke dag. Maar dat zit niet in die dag zelf, maar in ons afkerige, boze hart.

O, storte de Heere Zijn liefde uit in ons hart, bewerkte Hij ons en onze kinderen tot die hartelijke en oprechte keus, de Heere te kennen en te vrezen, Hem te dienen. Het is de keus van het geloof als bij Mozes, Ruth en vele anderen. Dan wordt 's Heeren gebod een LIEFDE-gebod, waarvan Johannes schrijft: „En Zijn geboden zijn niet zwaar”.

Prijzen we die liefde-dienst bij anderen en bij onze kinderen aan! Kent en beleeft u echter zèlf het zalig genot van die dienst?

R'dam-West

v. L.

15

en vertolkte Gods oordelen over allen, die buiten God leefden. En bijzonder het volk des Heeren kreeg een beurt: „Gij, die des Heeren zijt! om uwentwil voornamelijk hebben wij deze woorden gesproken, of wij een middel mochten zijn in Gods hand om u op te wekken tot schuldbelijdenis, tot gebed voor land en volk.....” En even verder: „Daarom, als des Heeren volk zich niet verootmoedigt, met de zonde van land en kerk zich niet voor God nederwerpt, dan zullen zij mede oorzaak zijn van meerdere oordelen.....”

We eindigen hiermee deze artikelen over de boeteprediker van het land van Altena. We zouden veel andere dingen over zijn leven en prediking naar voren hebben kunnen brengen. Geprobeerd is om iets te laten zien van de worsteling om het belijden en beleven van de vrije genade-leer in zijn leven en prediking. Wij mogen de mannen, die de Heere tot die worsteling in Zijn wijngaard gegeven heeft, niet verheerlijken. De Heere alleen komt de eer toe, ook van het werk, dat Hij in en door hen gedaan heeft. We mogen ze wel hoogachten. En dat zal, wat Gezelle Meerburg betreft, het best gebeuren in de beleving van de belijdenis der vrije genade. Om ook in onze tijd dat te zoeken in het midden van Gods wijngaard.

Ds. Slagboom

Herinneringen 3

Wijlen Prof. Lengkeek hoorde ik in de prediking des Woords eens deze uitdrukking doen: De Heere leidt meestal Zijn volk langs lijnen van geleidelijkheid. Wij mensen kunnen zo vaak vaststellen hoe de Heere Zijn kinderen leert, leidt en onderwijst. Laten wij toch voorzichtig zijn in deze. Al is en blijft het woord der Schrift waar: Ik zal ze enerlei hart geven om Mij te kennen, nochtans is de Heere zo vrij in het onderwijzen van Zijn kinderen. Ook in dezen geldt het:

Wie Hem need'rig valt te voet

Zal van Hem Zijn wegen leren.

Aan dit alles dacht ik bij het overdenken van het volgende:

Ruim een halve eeuw geleden, werd, herinner ik mij, het H. Avondmaal in onze gemeente bediend door wijlen Ds. Joh. v.d. Vegt. Nauwkeurig sloeg ik acht op hen, die daaraan

deelnamen. Steeds was het mij een verwondering, dat een zekere vrouw daaraan niet deelnam, later heb ik dat enigszins kunnen verstaan.

Zij was een bekommerde ziel en beleefde wat wij in de Psalmen lezen: Ik ben bekommerd vanwege mijn zonden. En toch, met haar ongeluk was zij een bevoorrechte vrouw. Waarin dat bestond? Zij had een gebonden leven aan de troon der genade en uit haar levenswandel bleek het, dat zij in der waarheid de Heere vreesde. Onze onvergetelijke wijlen Ds. v. Brummen zei dat zo kernachtig van zulke mensen: zij dragen de lantaarn op hun rug. Voor anderen was zij een lichtend voorbeeld, en van zulk een leven gaat wat uit in de wereld. Als wij daarop zien, is er dan geen reden om ons weg te schamen voor de Heere? Want dat er van Gods kerk meestal zo weinig uitgaat, is wel hierom, dat het nauwe tere leven met de Heere zo gemist wordt.

Zij was niet van de wereld, maar wel in de wereld. Welnu, met dit enkele woord hebben wij getracht haar levenswandel te beschrijven. En zo gebeurde het, dat het H. Avondmaal werd bediend. Wijlen Ds. Joh. v.d. Vegt zie ik nog staan voor de Avondmaalstafel, nodigend allen, die met de dichter van Ps. 42 instemmen: Gelijk een hert schreeuwt naar de waterstromen, also schreeuwt mijn ziel tot U, o God. Er was nog een open plaats, waarop door Ds. werd gewezen, met de woorden: Is er soms nog iemand, die de dood des Heeren wenst te verkondigen, die wordt hier verwacht.

Nog zie ik het gebeuren, dat zij opstond, en zich begaf naar de Avondmaalstafel. Zij bleef even staan, tegenover Ds. en zei heelschuchter: Dominee, ik ben geen lid, maar ik ben een vriend en metgezel van allen die Zijn Naam ootmoedig vrezin. (Ps. 119 : 32).

De stilte, die er heerste, laat zich niet beschrijven, daar alles onder diepe indruk geschiedde, en door de gemeente werd aangehoord.

Ok Ds. v.d. Vegt hoorde dit rustig aan, waarna hij met bewogen stem antwoordde: Ga maar zitten vrouw; hier zijn voor u geen beletselen, het is in orde hoor.

Later heb ik vernomen, op welken bijzondere wijze de Heere met Zijn gunsten en gemeenschap in het midden is geweest, en met het oog des geloofs, door de tekenen van brood en wijn is heengezien en de betekende zaak is ervaren, zoals ons Avondmaalsformulier het zegt: dat Ik voor u, daar gij anders de eeuwige dood had moeten sterven, Mijn lichaam aan het hout des kruises in de dood geve, en Mijn bloed vergiete, en uw hongerige en dorstige zielen, met dit Mijn gekruisigde lichaam en vergoten bloed tot het eeuwige leven spijze en lave.

Zo is die morgen, aan het einde van de Avondmaalsbediening gezongen:

Hier wordt de rust geschonken,

Hier het vette van Gods huis gesmaakt,

Een volle beek van wellust maakt,

Hier elk in liefde dronken.

Het vervolg D.V. de volgende maal.

v.d.L.

Flitsen uit een bijbellezing

1.

EZECHIEL 1

De Goddelijke troonwagen getuigt van ontferming, van bescherming en van vernedering. Ezechiël, de priesterzoon, verkeert in ballingschap, al vijf jaar lang. Hij spreekt van het dertigste jaar. Dertig jaar geleden, dat was tijdens de regering van koning Josia, die reformator bij uitnemendheid. Daar denkt hij aan terug. Ware het zo gebleven, dan was hij gezalfd geweest om het priesterambt te bedienen in de tempel te Jeruzalem. Daar is hij nu van verstoten. Dat is wat geweest voor zijn priesterhart. Nu verkeert hij met velen van het volk in het land der Chaldeënen. Niet begrepen door zijn eigen volk, want dat volk boog niet onder het rechtvaardig oordeel Gods, verootmoedigde zich niet, meende dat hun het grootste onrecht was aangedaan.

Daar kwam bij de smaad der vijanden. Zij hadden met hun strijdswagens de God Israëls overwonnen en zij hadden geen weerwoord, de feiten hadden het immers bewezen? Wie van Gods kinderen kent dit niet: „Waar is God, op Wie gij bouwde?” En dit alles door eigen schuld, verstoken van Gods heiligdom. Daar woonde Hij, daar sprak Hij van boven het verzoendeksel, daar werd Zijn gemeenschap ervaren, maar zij hadden dat Huis verlaten. Geen gebondenheid meer aan de troon der genade. Wordt dat verzuimd, dan begint de ellende. Dan worden de afgoden gezocht, toegegeven aan de zonde, dat wordt gezien in ons persoonlijk leven, in ons huisgezin, in ons kerkelijk leven. Het loopt uit op geestelijke ballingschap. Een biddend leven is een vruchtbaar leven, een veilig leven, een God verheerlijkend leven. Dan zijn we ook tot zegen voor anderen.

Maar nu het wonder van Gods ontfermende liefde. Terwijl de eenzame balling over dit alles denkt, worden de hemelen geopend, en daar ziet hij de Goddelijke troonwagen. Hoe was dit mogelijk? Was niet Jeruzalem de stad die Hij verkoren had, was dit geen verboden terrein? God gaat Zijn afgedwaalde volk achterna. Ezechiël krijgt bezoek van boven, wat een verrassing. God heeft een boodschap aan hem, hij wordt voor een nieuwe taak geplaatst. En dit wordt in die Goddelijke troonwagen uitgebeeld. Daar ziet hij de gelijkenis van de vier dieren met hun vier vleugelen en vier aangezichten. Daar wordt de dienst der engelen voorgesteld. Het aangezicht eens mensen. De engelen hebben verstand en wil als de mensen, doch in veel volmakter zin. Het aangezicht van de leeuw, wat ziet op moed en kracht. Gij krachtige helden, die Zijn woord doet. Het aangezicht van een os, wat ziet op dienstvaardigheid en volharding, en het aangezicht van een arend, de koning der vogelen, voortreffelijk in snelheid en wakkerheid.

Dieper doorgedacht worden wij door de dienst der engelen opgeleid tot de Middelaarsbediening van de Engel des verbonds, Jezus Christus, Die Zoon des mensen werd, de Leeuw uit Juda's stam. Die kwam om te dienen, en Die Zijn kerk draagt als op adelaarsvleugelen door de woestijn van dit leven. Die Goddelijke troonwagen rijdt, wordt voortgedreven door het ijvervuur van Gods liefde voor Zijn volk, door het vuur van Zijn verbolgenheid over Zijn vijanden. Het wordt uitgebeeld in het raderwerk van Gods voorzienigheid, in het wereldgebeuren, in de kerkgeschiedenis, in ons persoonlijk leven. Te allen tijde, op alle plaatsen, in alle omstandigheden. Die velgen waren zo hoog dat zij vreselijk waren. Vreselijke dingen zult Gij ons in gerechtigheid doen horen, en o s blij doen zingen. Vreselijk zal Hij zijn in het straffen van de vijanden, tot Zijns volks verlossing. Menig kind des Heeren kent die vreselijke wegen van Gods voorzienigheid in het persoonlijk leven, maar het is tot zegen voor hun innerlijk leven. Het loopt op een lofzang uit. Die Goddelijke troon is een troon des gericht, overkoepeld door de boog van Gods eeuwige verbondstrouw. En omdat het een troon des gericht is, kan het een troon der genade zijn. Gerechtigheid en gericht zijn de vastigheid Zijns troons, genade en waarheid gaan voor Zijn aanschijn henen. Dat is dat rad in het midden van een rad. Die Goddelijke troonwagen rijdt met bliksem-snelheid van oost naar west, van noord naar zuid. Hij rijdt door de brandende oven van Nebukadnezar, door de leeuwenkuil van Darius, door het huis van Haman, door het paleis van Belshazzar. Dat wordt de inhoud van Ezechiëls profetie: de ondergang van alle vijanden des Heeren en de verlossing van Zijn volk. Die Goddelijke troonwagen rijdt voort door alle tijden, wij komen er allen mee in aanraking. Hij komt in onze stad, in ons dorp, in ons huis, in ons persoonlijk leven. Die troonwagen verdelgt de goddelozen, vernietigt de raad der bozen, beschermt de vromen. Het is de strijd tussen Christus en de antichrist.

De Chaldeënen meenden de God Israëls overwonnen te hebben, en nu komt die Goddelijke troonwagen, en bindt de strijd aan tegen alle

antigoddelijke machten tot aan de voleinding der eeuwen.

Ezechiël wordt door dit machtig en majestueus gezicht niet verschrikt, gaat niet op de vlucht, maar wordt er door vernederd en verootmoedigd. De hand des Heeren was daar op Hem. Die Goddelijke aanraking door de bedauwing des Heiligen Geestes bracht hem tot de onvoorwaardelijke overgave. Gods liefde doorstroomt zijn hart, daardoor ervaart hij Zijn Vaderlijke gemeenschap. Zo wordt hij bekwaam en gewillig gemaakt voor de taak die hem wacht. Dit is noodzakelijk voor het persoonlijk en ambtelijk leven. Zo alleen zijn wij bruikbaar in de dienst des Heeren. Wij komen in aanraking met die Goddelijke troonwagen. Iets van dat Goddelijk gezicht moet in ons hart verklaard worden om houvast te krijgen aan Zijn verbondstrouw in het aangezicht van Jezus Christus, voorgesteld in die mensengedaante op de troon, hetwelk een mysterie is dat God geopenbaard is in het vlees. Alleen in deze zielsgestalte zijn wij vatbaar voor het onderwijs dat nog volgen zal. Want als Ezechiël dit zag, viel hij op zijn aangezicht, en hoorde de stem als van Eén die sprak. Wij ook?

Een kerkganger

31 oktober 1517

Dat is de dag van het begin der reformatie van de kerk. Toen kwam Luther met zijn 95 stellingen tegen de aflaat. De Heere heeft Luther en anderen met hem willen gebruiken om de kerk terug te brengen tot de grondslagen van Gods Woord.

De hervorming van de zestiende eeuw heeft blijvende betekenis voor de kerk. Velen zien dat niet. Rome blijft zichzelf gelijk, maar van Protestantse zijde is er een andere waardering van Rome dan onze vaders hebben gehad. De grenzen vervagen hoe langer hoe meer. Reformatie van de leer was noodzakelijk en daarbij behoort reformatie van het harten van het leven.

Wij worden ook bij het naderen van de 31e oktober weer opgewekt om het pand te bewaren, dat de Heere ons heeft toebetrouwd.

B.

CALVIJNMUSEUM

Het bestuur van de stichting Het Calvijnmuseum vraagt ter gelegenheid van de hervormingsdag 1966 aandacht voor dit museum. Voor aankoop van een gebouw, noodzakelijke verbouwing en installering is op korte termijn f 950.000,— nodig. Donaties, giften, collecten, schenkingen, renteloze voorschotten en leningen worden gaarne aanvaard. Het gironummer is 15.9.64 ten name van de stichting „Het Calvijnmuseum”, Rotterdam, Postbus 1520.

Wij kunnen het doel van harte steunen.

B.

Leestafel

ORANJE-KALENDER 1967. Uitgave van het Nederlands Verbond der Verenigingen Pro Juventute.

Deze kalender verschijnt met instemming van H.M. Koningin Juliana en Z.K.H. Prins Bernard. Hij geeft in prachtige kleuren onder meer afbeeldingen van de leden der Koninklijke Familie. Van de afbeeldingen zijn er verscheidene nog niet eerder gepubliceerd.

Naast de Nederlandse is er ook een voor buitenlandse relaties geschikte Oranje-kalender verkrijgbaar. Deze heeft een viertalig calendarium: Engels, Frans, Duits en Spaans. De onderschriften van de foto's zijn in het Engels. De kalender wordt uitgegeven ten bate van de verenigingen Pro Juventute. Deze verenigingen proberen kinderen, die extra zorg nodig hebben, in samenwerking met de ouders te helpen.

De prijs van de kalender is f 3,50, vermeerderd met 40 cent verzendkosten. Hij is verkrijgbaar bij alle verenigingen Pro Juventute en haar verkoopadressen en ook te bestellen bij kalender-actie Pro Juventute, Postbus 7101, Amsterdam-9, tel. 020-790949, postgiro 517400.

Het is de 20e Oranje-kalender. Hij is een sieraad en vraagt een plaats in uw woning. De prijs is in deze tijd voor velen geen bezwaar.

B.